

REDACȚIA

Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:

1 an 20 cor.

6 luni 10 cor.

3 luni 5 cor.

1 an 2 cor.

pentru România și străinătate pe an 4 cor.

pentru România și străinătate pe an 40 franci.

pentru România și străinătate pe an 40 franci.

pentru România și străinătate pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20

INSERTURILE:

de un și garsonaj: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b. de fiecare publicare.

Adăpt abscamestete, cât și inserții: toate sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitate.

Scrisori neretransmise nu se primesc.

Primeneala japonistă.

(m.) Un ideal fusese pentru puternicul Petru-cel-Mare să câștige un ochi pentru carăția sa la Marea Baltică. Și dela el a o conștie, neîntreruptă tendință a po- rusești, ca să-și procure porturi spre aducătoare de bogății și de primejdii. Pentru Marea Baltică s'au purtat lupte; pentru stăpânirea în marea japo- și Marele ocean s'au țesut intrigă, s'au șiretlicuri și Rusia — se părea — câști- Port-Arthurul ajunse în mâinile lor

preună cu Vladivostocul, insula Sacha- și înfinse țarine pustii ale Mandjuriei. era de aproape amenințată. Ș'apoi o colire ne bună: luptă între un uriaș și un era soartea — credea lumea — Japoniei. Micado a luat însă la vreme leacurile; doar numai simptome. O flotă rusă de corabii e nimicită; Rușii sunt bătută la Liaoyang și apoi mult deplânsul Arthur capitulează înaintea lui Nogi. Vladivostocul arată aceleași simptome, Port-Arthurul, dar n'ar vrea să-i ajungă un preț soartea.

Ear Mucedenul... fatalul Muceden! în timp, ce soldații ruși cu miile că- dinaintea gurilor de foc îndreptate de Japonezi, muncitorii și revoluționarii nu numai pâne, ci și constituție; o ne bunește... merg chiar înaintea soldaților și mor inspirați de duhul divin al etet... O primeneala se începe în Rusia... neala ocazionată de Japonezi, cari se să nimicească în Mandjuria Rusia și cel puțin de jumătate au nim cit-o.

Asta, zău, puțin vor fi crezut-o. N'o credea Germania, dar acum a văzut-o. Wilhelm II de bucurie a alergat chiar și la Marocco, arătând, că vezi doamne, cine-l acum Franța fără Rusia? N'are acum aliat de temut și poate a crezut bine, căci de fapt prestigiul Rusiei a scăzut mult. Termometrul dublei alianțe a obosit să mai fie sus peste zero greul mercur...

Ba s'au mai svonit și altele: dubla alianță ar fi adică în agonie și o nouă alianță, după unii destul de firească o să vadă ochii neîncredătorilor politicieni.

...Japonia primenește politica Europei...

Augurii politici au cetit din semnele în- trebate cu bagheta lor o nouă constelație politică: o nouă grupare a intereselor generale europene.

Politica lui Delcassé a fost din multe părți desavuată în cameră. Eventual el se și desparte de portofoliu și asta numai din cauza afurișilor de Japonezi. Căci Rosdestvenski a stat prea mult în golful Camran — posesie franceză. Cel din Tokio spun mai mult: zic, că acest sin ar fi punctul de mâncare al operațiilor navale rusești prin ceea-ce se nesocotesc legile de neutralitate. Micado a și făcut pașii de lipsă, pentru ca așa ceva să nu se mai întâmple și guvernatorul din Indo-China a primit porunca severă, ca să păstreze neutralitatea. Drept aceea Rosdestvenski s'a și depărtat din posesiile franceze.

Japonzii au cerut ceva foarte firesc și spriginită de Anglia și Statele-Unite cererea lor a avut efectul necesar, ear Franța poate a vrut să se scape de incomodătorul oaspe.

Dacă stăm și socotim adică, respective cercetăm bilanțul intratelor și eșitelor dublei alianțe, în rubricile Franței sunt foarte multe eșitele. De fapt imperiul moscovit n'a făcut atât, câte jertfe a făcut Franța pentru nutrirea și mai departe a vechiului ideal: *Gallia Julia Caesarea*.

...Socialiștii făcuseră de mult gură contra unei așa nefirești alianțe... Politicieni respectați au luat însă acum parte la meel- inguri antiruse înscenate când cu abatorul improvisat din Petersburg. Creditul Rusiei a scăzut rău în Franța... fiind că cea dintâi nu mai e așa terra incognita, înaintea că- reia să tremure cineva, ca înaintea necuno- scutului nepătruns. Ea a devenit ceva real... foarte real... țara revoluționarilor nici când sigură, scorburoasă de jos până sus.

Drept aceea Franța își va căuta aliați noi, iar Rusia căzând în sferă de interese a Germaniei nu e eschisă o apropiere atât de antipodică, ce ar fi o alianță ruso-ger- mană.

Căci ca să reluăm o chestie așa de bine cunoscută: criza ungară nu e numai chestie de interes comun al monarhiei armatei și intereselor comune ale monarhiei le recere caracterul triplei alianțe. În chipul acesta fusese priceput cuvântul de ordine trimis de Wilhelm II. prin Szögyény-Marich la Budapesta, când se părea, că criza e ter- minată.

Ear' dacă Franța ridică întărituri la ho- tarele-i germane, Italia face acelaș lucru față de Austria.

...Și toate aceste, de stai să resgândești bine mersul trebilor își au o depărtată sor-

CURIER LITERAR.

V.

Monografie interesantă. — „La Renaissance Latine”. — „Luceafărul”.

(L.) Titu Bud, harnicul vicar român gr.-cat. Maramurășului, a întocmit monografia co- lectivă bisericească a Sighetului-Marmației. Bro- șura (ca formă nu tocmai — estetică și cu greșeli de tipar) i-a dat titlul „Insemnări despre înființarea parohiei gr.-cat. ro- mâne din Sighetul-Marmației”. În realitate ne în capitol interesant din viața noastră na- țională, căci de înființarea parohiei gr.-cat ro- mâne și deci desființarea celei gr.-or. române) Sighetul-Marmației se leagă strâns întreaga țară națională și confesională din întregul Maramurăș. Trecerea Sighetenilor la unire a însemnat desăvârșita desființare a comunităților gr.-cat. române din acel mare comitat.

Broșura este dedicată d-lui Dr. Ioan Mi- chail, protosfiscul comitatens, unul dintre Ro- mânii de frunte de prin acele părți și el însuși credincios cercetaș în ale istoriei noastre na- ționale.

Peste vremurile vechi dl Bud trece iute. în timpul când a trebuit să se fi înființat parohia gr.-or. română din Sighet, zăbovește un timp mult unde-i vorba de trecerea la unire și apoi pe larg lupta ce au purtat-o Românii gr.-cat. ajunși sub oblăduirea episcopilor gr.-cat. din Muncaci, când Românii erau amenințați să-și peardă naționalitatea, și s'au chiar rutenizat.

Lupta de renaștere o condensează în următoarele:

„Mentorele maramurășenilor a fost primul vicar episcopesc foraneu: „Michail Pavel”, mai târziu episcop al Gherlei, apoi a Oradei-mare. Bărbat vrednic de eternă memorie.

„În acel timp pe scaunul episcopesc al Gherlei a șezut primul episcop a diecezei: Ioan Alexi.

„Bărbat plin de zăl și de iubire cătră nea- mul rău românesc.

„Episcopul Alexi s'a luptat mult ca să ră- mână parohia Sighetului în partea Românilor, pentru aceasta a făcut mai multe representa- țuni chiar și până la Împărat, însă fără succes.

„Supărat pentru nereușire și știind prea- bine, cumcă vicariatul din Maramurăș s'a în- ființat pentru Români și știind, că un bărbat activ și zelos va putea să facă multe pentru redobândirea parohiei române din Siget, pe Michail Pavel notarul său konzistorial l'a trimis de paroch în Sat-Slatina denuindul și de vicar foraneu a Maramurășului.

„Michail Pavel cuprinzând oficiul vicarial și-a pus toată nizuința, ca să redobândească parohia Sighetului, acesta a fost dorul lui cel mai ferbinte, pentru acesta lucru a ostenit un deceniu întreg”.

Lupta lui, se știe, a fost încoronată de succes. Mult a trebuit să alerge însă pe la Viena și Roma, până ce, în fine, la 1871 a scos pe credincioșii români de sub jurisdicția rusească.

Doi treimi ale broșurii sunt dedicate vre- murilor mai nouă, dând tot felul de relațiuni

privitoare la starea actuală a acestei parohii, cea mai nordică redută românească.

„La Renaissance Latine”, care apare în Pa- ris sub direcția dlui Constantin Brancovanu (din familie princiară), în numărul său dela 15 Aprilie publică din peana dlui André Bellessort „Su- venirii din România”, ș'anume scrie despre re- gele Carol, o serbătoare la țară (în Moldova) și despre mănăstirea Neamțu. Publică, d'asemeni, din peana poeziei laurate (de Academia Franceză) Elena Văcărescu mai multe poezii de o pro- fundă gingașie.

„Luceafărul”, N-rul 7, pe luna Aprilie este dedicat mai multor artiști din București, despre a căror expoziție dl Cioffec scrie un interesant articol; revista ea însăși dă mai multe ilustra- țuni, reproduceri fotografiate de pe mai multe pânze și busturi de ale artiștilor O. Spaethe (bust de marmură), St. Popescu (cele 12 fete de împărat), Ip. Strâmbulescu (Cioban și între flori), N. Grant (Țărancă torcând), N. Vermont (portretul autorului și car cu bo'), St. Luchian (Babă și Țărancuță), C. Artachino (Țărancă), G. Petrașcu (Case) I. Steriade (Chivuțe), K. Loghi (Bătrâna), Fr. Storck (planchetă) și G. Verona (Iarna). Dă apoi portretul decedatului I. Pop Reteganu (despre care dl N. Iorga a scris în penultimul număr al „Sămănătorului” un duios articol). Semnalăm, din text, frumoasa poezie (Cuvântul) a d-șoarei Maria Cunțan (despre ale cărei poezii „Revista Idealistă” în ultimul număr publică o recenziune plină de elogi), nu-

ginte... un război: un popor nou se îmbulzește cu imperiositate în concertul marilor puteri și asta o face între bubuituri de tunuri, zingănit de arme... pușcături bine ținute. Se vede, că ținesc însă un fatreg sistem: *primenesc po'itica*.

Căci Japonia cu pretenziunile ei nu se reprezintă numai pe sine, ci întreg continentul asiatic, pentru care ar vrea să susțină teoria *monroëiană*. Antropologii vorbesc de aceia de *pericolul galbin*, iar politicianii par a prevedea o radicală pritoceală politică.

Cochin-China franceză eventual ar putea să ajungă mar de ceartă și alte atâtea posesii străine... față de acestea ar fi o alianță engleso-franceză socotită drept singur remediu.

Un istoric ar putea atunci scrie: *trăim epoca japanismului*.

Dela Academie.

Academia română a ținut în 10/23 Aprilie după amiază ședință publică, în care dl profesor universitar I. Bogdan și-a rostit discursul de recepție vorbind despre «istoriografia română și problemele ei actuale». D-sa spune, că studiul istoriografiei române se poate împărți în trei perioade:

Prima a început în secolul XV și a ținut până în al XVI-lea, a doua în secolul XVII și XVIII, iar a treia în secolul XIX și cel, în care ne aflăm astăzi.

Perioda analizilor (I) a fost caracterizată prin aceea că tot ce se petrece sau se făptuia mai de seamă se păstra în biserici; aceasta a durat până în secolul XVII, când au venit cronicarii să aștearnă pe hârtie evenimentele mai importante.

Dintre cronicarii moldoveni cel mai mare și ultimul a fost Ion Neculcea, cel mai de seamă cronicar a fost stolnicul Constantin Cantacuzino.

Ca istoric prim și mare dl Bogdan dă pe Dimitrie Cantemir despre ale cărui scrieri a spus, că vor rămâne totdeauna cel mai prețios izvor pentru cunoașterea Moldovei și organizației ei în secolul al XVII-lea.

Vorbind despre istoriografia română ardeleană, dl Bogdan a spus, că ardelenii n'au

avut cronicarii, în schimb însă au avut trei istorici buni, Samuil Clain, George Sincal, Petru Maior.

Cam pe la jumătatea secolului trecut a început o nouă eră în mișcarea istoriografică a principatelor.

Semnalul l'a dat Cogălniceanu prin scrieri în limbă străină și având ca izvor istoria lui Engel, singurul care l-a întrecut pe Sincal și a cărui lucrare rămase neunoscută în principate.

Paralel cu Cogălniceanu am avut apoi pe Bălcescu care a scos «Magazinul istoric», pe Laurian și pe Alexandru Papiu Ilarian dela care ne a rămas «Tesaurul istoric», prima lucrare în țară de izvoare relative la istoriografie modernă.

Mai târziu ceva dl Hașdeu a adus foloase mari istoriografiei prin izvoarele slave date la lumină, episcopul Melchisedec prin publicarea documentelor de prin mănăstiri, iar Eudoxiu Hurmuzache prin adunarea de documente de prin arhivele străine cu privire la istoria politică a Românilor din cele mai vechi timpuri și până azi.

Asemenea izvoare însemnate au fost date la lumină mai acum în urmă sub îngrijirea Academiei către d-nii Dim. Sturdza, Al. Xenopol, I. Onciu și N. Iorga.

Vorbind despre fazele istoriografiei române, dl Bogdan a spus că cea mai veche se poate numi faza religioasă, trecând însă mai târziu din mâna călugărilor în a boerilor, istoriografia deveni politică.

În sfârșit, când istoriografia începe a se ocupa nu numai de domni, ci de soarta poporului român, desubstrat cum este astăzi și cum trebuie să fie, atunci ea devine națională — și a studia toate modificările spiritului poporului român în trecut e mai important ca descrierea războaelor.

Activitatea generației actuale încă ca și a celei viitoare trebuie îndreptată special asupra culturii poporului român; pentru aceasta e de nevoie să se editeze toate documentele ce se găsesc împrăștiate prin arhivele statului și sub supraveghierea Academiei.

Dl Bogdan a încheiat spunând, că istoricilor de azi li-se mai cere să fie cât se

poate de obiectivi și să nu aibă în vedere decât purul adevăr.

După dl Bogdan a luat cuvântul Dim. Sturdza, a adus laude activității douăzeci și cinci de ani desfășurată de Bogdan pe tărîmul istoriei, activitate pe care și-a binemeritat locul pe care-l ocupă azi în sinul Academiei Române.

Ședința s'a ridicat la orele 4.

La Congregație.

Joi la 27 Aprilie fiecare membru român al congregației Aradului să țină de datorință a veni la ședință fiind la ordinea zilei chestiuni înscrise.

În presară întâlnire la Vaslui de regulă.

Intemnițat în Țarskoie-Selo

Într'un număr al ziarului „Matin” Ga Leroux publică un articol despre „prisonierul din Țarskoie-Selo”, care articol ne dă puțină știință că soartă și viață crudă duce în muntătitul palat puternicului țar al țarilor Rusiei.

Intre altele scrie:

... Grădele de fer, un militar; pe care are pușcă îmbrăionată... Iarăși zăbrele de un soldat și o baionetă... Jur împrejurul tului sunt pretutindeni ziduri de peatră de de fer, iar afară de pereți, afară de de pretutindeni soldați cu baionete...

Orî cine ar fi prizonierul, pe care să bine-l păzesc, e lucru sigur, că nu poate să și superbul prizonier, care lincezește în muntătitul palat din parc, e țarul Rusiei...

Se zice, că soarta și-o primește cu mare, cu răbdare: nici nu încearcă să fugă de multă vreme nu l'au mai văzut pe el în trăsuri cu cai, ce s'boară, departe aceasta prinsoare, unde fiecare îl păzește ochii 'n patru: familia, slugile, polițai și dațiți... Și el nici nu încearcă să rupă țara — țarul rămâne.

Vreau să povestesc, cum trăiește ziua-noaptea.

Se scoală la șapte ceasuri dimineața un dejun cumpătat, englezesc, ceai și prăjită. La 8 ceasuri se apucă de lucru și crează până la zece. Dela zece până la unzece se plimbă prin curtea temniții — se pardon — în promenada parcului. La o oră al doilea dejun, care ține până la 2 ore și nute — și adecă de aceea ține asta așa...

velele „Crâșorul” de M. Sadoveanu și „Dascălița” de Al. Ciura.

Semnalând apariția acestui număr al tinerilor noștri din Budapesta ne împlădim o plăcută datorință atrăgând atenția cărturarilor români asupra muncii inteligente și a zelului celor dela „Luceafărul”. Se înțelege: nu va fi destul ca să laudăm — când ne cade 'n mână — revista „Luceafărul”, stăt de frumos tipărită și cu așa cuprins variat și interesant, — ci să facem propaganda cea mai întinsă, să nu rămână un singur cărturar român fără a se număra printre abonemenții „Luceafărului”.

Când n'avem de cât două reviste literare: „Familia” și „Luceafărul”, ar fi rușine ca nici acestea să n'aibă abonenți, ci să se tipărească numai grație și jertfei materiale a redactorilor.

OCHII.

Ochii... ochii bata-i focu!
Numai ochii de n'ar fi
N'ar mai fi pustiu norocu
Nici năcașuri n'ar mai fi!

Dar is ochii... — bata-i bata
Para focului din ei,
Ca te 'ncurcă câte-odata
De-ți pierzi mințile cu ei... —

Și tot ochii, — ochii iara,
Bate-i-ar ispita lor!
Tot ei te desface iara
Și te'ncurcă iar, când vor!

Bata-i ochii! Bata-i-ar bata...
Nu mai știu ce să mă fac. —
M'am îndrăgostit de-o fată.
Și, i-s ochii chiar pe plac...

Ei! Dar ce te faci cu ochii, —
Bate-i-ar a lor napasta! —
Fetei, drept, i-s mândrii ochii,
Ei! dar fata e... nevasta!

IARĂ OCHII.

Iara ochii... iar și iara
Ochii negrii Bata-i, jocu,
Ca m'or face de ocară —
Fi-i-ar și 'ndrăgit norocu!

Și văd bin' că — nu-t a bună...
Am văzut doi ochi asară,
Doi ochi mari, adinți și negri
Și drăguți din cale-afară!

Și de m'ar mâna păcatu
Să le cad în laș ș'acum,
Apoi numai naiba știe,
Cum oi mai eși la drum!

O'am mai fost — și nu odată,
De ochi negri 'ndrăgostit —
Și mi-e drag ș'acu de dinșii
Dar — mă tem de ce-am pățit...

Am jurat că, ochii „în viață”
N'oi iubi! — Dar poți să ști?... —

Cine scapă de ispita
Unor ochi adânci negri?! —

TOT OCHII.

Bata-i ochii! Bata-i-ar iara,
Că par'că m'or scos din minte!
Imi vorbeau un fel asară
Și as-sară iar mă minte!

Și-s drăguți bate-i-ar bate,
Fără ca să spun minciună:
Ei, dar ce li-t face frate
Dacă starea nu li-t bună!

Ca-s puși par'că chiar pe roată,
Într'atăta se rotește... —
Bate-mi-te-ar naiba fată,
Cum și-se mai potrivește!

Rîzi? — Poți rîde... Ce? Ce-ți...
Știu eu bin' că rîzi de geaba...
Dar mai treac' oștră... — lasă
Ca s'a deschilini treaba...

Tu mi-ți fermeca cu ochii,
Eu te oi 'mbăt: cu gura
Și — mă bata 'n urmă pochiu,
De nu-t bună cântătura!

OCHII OCHII ȘI IAR OCHII!

Ochii! ochii bata-i pochiu...
Ochii, ochii și iar ochii...

... fiindcă acesta e și prilejul convorbirilor
... Atunci poate adecă țarul să vorbească 'n
... voe cu femeia și copilul, de e singur
... ceea-ce încă se întâmplă uneori. Servito-
... nu pricepe, ce vorbesc, fiindcă se 'nte-
... englezește, ori nemțește.

La 2 ore 30 minute țarul din nou ese în
... să respire aer curat, apoi se începe
... nou munca și ține până la opt. Munca e
... încoșată, uriașă: cetirea dărilor de samă și
... scrierea documentelor de stat. Țarul nu are
... care să-l scape deșteribila muncă biu-
... ratică. El trebuie să facă toate acestea: să
... scrie și earăși să subscrie; apoi să citească,
... citească și ear să citească nesfârșitele dări de
... samă. Lucrul acesta n'are nici început, nici
... dările de seamă vin și pleacă în șir ne-
... terupt. La 8 oare e cina și apoi iarăși
... să facă subscrieri până la 11. Atunci se
... și el odihnei obișnuite de noapte și adoarme
... ropăitul uniform al pașilor soldatului de
... noapte.

Ear de castel să nu îndrăsniască să se
... cipe cineva! Fiindcă cine îndrăsneste așa
... znicie, înainte de a vedea ceva, ajunge în
... înarmate. Oamenii aceștia bănuiesc chiar
... scopul unei apropieri; după aceea se începe chi-
... toarele întrebări:

- Ce cauți d-ta aici?
- Cine ești d-ta?
- De unde vii?
- Ce vrei?

Toate astea dovedesc, că poliția are o în-
... minunată; dar pe lângă toată întoc-
... asta minunată, totuși s'a putut întâmpla
... zătoarea mică istorisire:

Acum câte-va săptămâni se plimba împă-
... rob prin parc și la o răspântie lăra
... veste îl eșe în cale un străin, care se arun-
... picioarele lui. Ear acest om sîrman, care
... voia doar să scape pe țar, ci-l cerea numai
... voința lui, fu un ziler, ce lucră în parc.
... și deschise sîrmanul om gura și deja l-au
... înarmat; l-au încatușat, bătut cumplit și
... clipă Pau dus la racoare. Țarul nu putu
... aici când, ce a voit dela el acest sîrman om;
... însă știu. Muncitorul de grădină al țarului
... care poliția l-a recunoscut de bună seamă
... are bine, doar de doi ani lucră în palat, eră
... rob fugit din Siberia și de bunăseamă a
... să ceară dela țar să-l ierte. Cine ar putea
... spune, ce a făcut poliția cu omul acela?
... e el acum?... Ori poate nu mai e nicăiri...

Țarul e trist; are chinuri foarte mari de
... cu măcelul din 22 Ianuarie. Fatale ziua
... în acest palat și țarina-mama pe tren
... marșă veni în grabă aicea. Dar Pobjedonos-
... cu mai umblă la palat, fiindcă el nu mai
... nicăiri. În locul lui vine însă marele

duce Viadimir, care se scarpina melancolic în
cap și delatură dela sine ori-ce răspundere
pentru cele întâmplăte în 22 Ianuarie.

— Cine e deci adecă de fapt răspunzător
pentru lucrurile din 22 Ianuarie?

În acea zi țarul a voit să meargă la Pe-
tersburg și de ar fi mers, nu s'ar fi întâmplat
chiar nimic. Dar, vezi, el n'a mers. Tocmai așa
voia să meargă și pe câmpul de război și n'a
mers, fiindcă țarul totdeauna vrea să facă ceva,
dar apoi nu face. Ear a nu vrea nimic e mai
fatal, decât a vrea ceva și a nu ști mai înfri-
coșător, decât a ști.

Când generalul Stoessel a sosit în Țars-
koje-Selo, s'a aruncat la picioarele țarului, tre-
murând vorbele:

— Fertare, tătica, vina mea a fost!

Dar tătica a ridicat pe general și s'aru-
tându-l pe față zise blând:

— Nu, Stöessel, gresala a fost așmea!...

Sîrmanul țar!... Și astuia vreau să-l dea
acum constituție...

La stația căi ferate din Țarskoe-Selo, în
sala de așteptare de altcum goală stau pe o
bancă doi țarani și se joacă cu chibrite. Ța-
rani sunt însă numai într'atâta, că ambii sunt
detectivi.

Vorbesc despre stările interne și ajug din
vorbă 'n vorbă și la constituție. Unul nu pri-
cepe, ce e constituția, celalalt cu chibrite vrea
să dea deslușiri tovarășului:

— Uite, deci! Această chibrită e țarul,
aceasta e țarina, cea de aici e moștenitorul de
tron, asta e marele duce Paul, ear cestealte
sunt ceilalți mari duct; aici sunt ministrii, ge-
neralii, funcționarii mari și preoțimea!... Fie-
care șade de obicei la locul său, după-cum cere
rangul în ori-ce împărăție cinstită. Dar tu acum,
vrei să știi, ce e constituția? Noa, uită-te aici!
Asta e constituția...

Dup'aceea cel-ce a explicat, își puse 'n
cutie chibritele. Atunci cel mai învățat adaose:

— Caută deci acum, care e țarul dintre
toți ceilalți, de știi!

Și din asta numai decât a priceput și cel
ne învățat, ce e afurisita aceea de constituție...

Războiul ruso-japonez.

Paris. După «Echo de Paris» cercurile
diplomatice n'au cunoștință, că Japonia ar
fi protestat contra Franței la puterile cele
mari.

Berlin. I-se scrie lui «Lokalanzeiger»,
că guvernul francez a înștiințat pe ministe-
rul rus al externelor, că *Franța a dat po-*

*runc severă reprezentanților ei din Indo-
China, să pazească neutralitatea.*

Londra. Din Saigon i-s'a depeșat lui
«Times», că Rosdestvenski a părăsit sânul
Camran, dar pentru aceea în apropierea
aceuia așteaptă flota lui Nebogatov.

Flota lui Nebogatov.

Matin. e informat din Petersburg, că
flota lui Nebogatov lângă insulele Sunda a
avut o catastrofă. De aceea n'a sosit la
vreme în sânul Camran. Catastrofa e c. no-
scută bine în ministerul de marină; se tăi-
nuește însă totul.

Criza dualismului.

De

RUDOLF SPRINGER.

(Continuare).

O privire asupra hărții oro-și hidrografice
a Europei ne arată, că lanțul Carpaților și Sude-
ților închid Boemia și Ungaria în formă de semi-
cerce și ridică o dălmă puternică jur împrejurul
țării la țarmul stâng al Dunărei mijlocii. Din punct
de vedere orografic Galiția nu aparține la Austria, cel
mult din punct de vedere militar, ca deșeurile trecăto-
rilor carpaține. La țarmul drept al Dunărei nici un
lanț de munți nu hotărăște Austria, ci continuările
Alpilor ostici și Carstul. Alpii ostici însă trimit esclu-
siv dela vest spre est ape în alvia Dunării: Innul,
Salzach, Mura, Drava, Sava. În acelaș chip își tri-
mite văile sale Carstul: (Culpa, Una, Vrba, Bos-
na și Drina) spre nord în basiniul dunărean, pe
când pasurile îngăduitoare ale Carstului duc ime-
diat spre Adria și nu permit loc pentru formarea
unei separate întocmiri de stat pe îngusta bucată
a țarmului. Esceptând la nord Galiția, la vest Vo-
rarberg și Trentino, monarchia are așa pu-
ternice și omogene hotare geografice, cum nu are
nici un alt stat al Europei. Dela marginile țării
toate drumurile naturale convergează spre Du-
nărea mijlocii. Nici un stat al Europei n'are un
așa centripetal sistem de văi. Această împrejura-
rea aduce cu sine, că țara Su eșilor e deschisă
față de vechea Austrie și Ungaria și viceversa,
după-cum Alpii ostici pe Ungurii, iar Ungurii pri-
vesc față în față pe locuitorii Alpilor ostici. În-
mulțirea populației și expansiunea economică mână
în mod necesar la oaltă pe neamurile acestor ții-
nuturi.

Viena e punctul lor de întâlnire totdeauna
în viitor, cum a fost totdeauna în trecut. Aici își
luptă ei luptele lor, aici se îndreaptă puterea ho-

Bată-i potca, vina-i bată,
Bată-i naiba câte-o dată!

Și vecina asta iară,
Nu știu cum să-i mai tot zic,
Face cu de-adinsu doara
De nare hodin' un pic!

Ba îmi vîde, ba să joacă,
Ba cu mâna stare n'are,
Vrea cu zoru ca să mi placă
Când o plac așa de tare!

Ochii, — ce să stau a spune...
Ochii, — par'că nu-i curată...
Zau! Să nu să 'ncerce nime
A privi în ei vr'odată...

Mă uita-i odată 'ntrînșii;
Cum o fi, cum n'o fi fost
Nu știu... dar de-atunci încoace
Nu mai pot să-mi dau de rost;

Și-s îndrăgostit, — și pace...
Ce să fac, dacă-s așa?
Dacă ochilor le place
Par'că asta i vina mea?...

Dar o-i prinde-o fără veste,
Când a fi 'ntr'o sară lună
Și... 'ntr'o sută de neveste...
O sărut! — și pace bund'!

Delas.

LA MUNCĂ.

La zorirea zorilor
Peste geana codrilor,
Trec învinse umbrele
Și s'aprinde pădurile,
Să desmorte cărările
Când încep cântările
Și se joc furnicele
Cu albină, voinicele!

Din feciori ca paltinii
Prin podoaba țarinii,
După ei, cu cetele
Fug nebune, fetele.

Multe-s fericirile,
Ce le nasc privirile
Lucrul când le 'mpintenă
În urma lor sprintenă;

Ear p'ameazi, când soarele
Îndrăgind izvoarele
Își desmeardă apele.
Și le 'mparte faptele.

Se aduc merindele
Și la toți întinde-le,
Badea cel cu florile,
Badea cu comorile.

În genunchi fac rugile,
Ș'apoi rînd cu glumile
Nu mai tac suratele
Pân' se gat bucatele.

Și, când seara umbrele
Înregistrează pădurile,
Toți pornesc cântările
De răsună văile...

*

DOR DE LUMINĂ.

Din soarele, ce strălucește
Pe bolt'albastră, ni-s'a dat
În ochi lumină sfântă, c'ară,
Dar ochii noștri au înopțat!

Privesc de un cîrd de vreme într'una
În fața semenilor mei,
Să văd în ochii lor lumina,
Dar câți sunt orbi, sârmani de ei!

Păcate grele, fără număr;
Ca furtunoșii, negrii nori,
Le-a rătăcit cărarea vieții,
Le-a stîns privirea 'n ochișori.

Și mult ce aș da să am puterea
Să-i duc la apa vie iar,
Să-i leg cu inima de soare,
Cu sufletul de sfântu altar.

Căci de-oiu sădi în ei iubirea
Cereștilor comori, să știți,
Trezii-se vor din neagra noapte
Și ori crede crucii fericii!

Al. Munteanu alui Vasile.

tăritoare politică, care cu vremea trebuie să-i închege la olaltă. Aici se încrucișează vrând nevrând calea comercială dunăreană cu calea nord-sudică Oder-Semmering, cu route-a Prag-Agram, nord-vest sud-estică. Budapesta, care e în întregul eliptic, al doilea focar, e ce e drept centru natural al limitei carpatine, dar e numai pe o rout-ă universală, pe cea vest-sud-estică, nu e situată la răspântia mai multor rute. Limitea Carpaților și Polonia rusească nu face cu puțință și nu are lipsă de o linie Varșovia-Adria ori Moscova-Adria, care ar duce peste Pesta. Această împrejurare ne spune, că un focar (Viena-Pojon) e superior față de celalalt.

Faptele geografice se susțin secole întregi și influențază necontenit și atâta vreme, câtă vreme, state mari se formează în Europa și persistă, fie ele pe basă feudală, întocmire pe staturii or temeii burghes. Căci solul este baza economiei, producției și comunicației în fiecare epocă și de aceea pentru fie-c ne de foarte mare importanță, el e deasemenea foarte însemnat în ori ce întocmire de armată și tehnica armelor. Inșă munții, văile și șesurile nu-s nici singuraticii, nici factorii pururea dătători de ton! Totuși sunt de aceea factorii politici de primul rang, fiind-că sunt de o parte primarii, de altă parte stabili, ca atare sunt imuni față de capriții uman Lanțul periferic al munților, văile radiale (eliptice) cu sensul central, bifocuar sunt un factor de căpetenie al unității monarhiei.

2. Omogenitate etnică.

Tabloul ce-l oferă populația acestor ținuturi, nu e așa simplu. E o mulțime dispartate de elemente, cari au prima-dată tendința să nu se separe, ci să imbulzesc și să se imbulzească în spațiul, cari sunt în parte fragmente ale altor popoare și cari sunt închiși jur împrejur de un firic lanț de străini.

Toți fără excepție în vremuri de creștere a populației trebuie să se îngrădiască către graniță, către granița geografică a imperiului și granița de stabilire etnică. Acesta a fost unul dintre motive, de ce Austria s'a putut estinde în decursul veacurilor peste granițele sale înreșiți către Italia, Germania și spre est și tocmai de aceea au parte de liniște internă, acesta e motivul luptei interne naționale: un regres al populației ori armistițiu ar putea pune capăt luptelor interne.

Inșă această mulțime de elemente e, ori cât de antitetice se pare, o garanță a unității. De ar fi fost locuită Austria numai de două, trei națiuni bine distincte, s'ar fi dizolvat ea și statele balcanice.

Inșă opt națiuni trebuiesc luate în considerare, cari sunt împrejmuite de monarhii mari, puternice, militare și pentru aceasta nu s'a aflat încă cheia pentru o împărțire fără rest! fie-care din acestea ar obține o parte, care ar fi un vecinic punct de conflict pentru ocupant înlăuntru și cu vecinul: fie-cine și-ar duce sub coperiș câte-o torță.

Și opt popoare locuiesc unele printre altele în o configurațiune așa de ridiculă, că nici cel mai mare geniu de pe pământ nu ar putea să dea cheag pentru teritoriul închis al unui stat național. (Va urma).

ȘOVINISMUL LA PAROXISM.

Dintre ziarele maghiare cari fac pe șovinist cel mai năbadaioși este «Magyar Szó».

In vremea din urmă numitul ziar merge până să acuze opoziția aliata, pentru-că, vezi Doamne, ar face ochi dulce — Românilor.

In numărul din urmă «Magyar Szó», sub titlul «Academicianii români maghiari — Deputat român care cere în București», scrie un articol, pe care-l traducem întreg, ca astfel cetitorii noștri să-și facă ideie deplină despre intoleranța acelor șoviniști.

Eată articolul:

Academia Română din București și-a început sesiunea (care de regulă ține mai multe săptămâni) la 28 Martie. Ședințele ei ne interesează și pe noi, de oare-ce dintre cei 40 membri ai Academiei, șapte sunt și dela noi. Șanume: Nic. Popea, episcopul Caransebeșului, Ioan Pușcariu, jude de Curie pensionat, I. Moldovan, vicar-preposit din Blaj, V. Babeș, jude de tablă în pensie, Dr. Ath. Marienescu, jude de tablă în pensie, Florian Porcius, fost vice-căpitan în districtul Năsăudului și Iosif Vulcan, redactorul revistei literare române „Familia”. Dintre aceștia la ședințele d'acum ale Academiei au parte Pușcariu, Moldovan, Dr. Ath. Marienescu, și Vulcanu, pe cari societatea bucureștenă, ca pe niște „frați subjugati de Unguri”, îi primește cu deosebită simpatie. Pe academicianii din Ungaria regele Carol i-a primit zilele trecute în audiență mai lungă ear Elisabeta, regina României, i-a invitat la serata aranjată în palatul regal.

Din punct de vedere maghiar cu drept cuvânt am putea întreba că, la adică, ce și caută Românii din Ungaria, va să zică cetățenii ungari, ca membri ordinari, în academia națională a unui stat dușman cu noi din punct de vedere național? Noi așa știm, că în alte țări, academiile de științe nu își pot alege membrii de pe teritoriul propriu; ca membri onorați și corespondenți pot alege și pe cetățenii altui stat. (După acest articol, desigur, și Academia Română își va modifica îndată statutele! Nota Trad.)

Considerind atragerea Românilor din Ungaria către Românii din România și relațiunile lor politice (ce fel de relațiuni? Trad.), pentru noi, Ungurii are o deosebită importanță că Academia Română se pune într'o situație cu desevirșire contrară atunci când pe Românii din Ungaria îi primește chiar așa membrii ordinari, ca și când aceștia ar forma cu cei din România o nație unitară etnică, ori mai bine: ca și când ar forma împreună un teritoriu unitar istoric-politic, ceea ce ar corespunde fantasmagoriei daco-române. Considerind apucăturile continue și cochetăriile politice tainice ale Românilor noștri cu cei din România, și din punct de vedere internațional și al dreptului public s'ar putea invoca multe privitor la această chestie cu adevărat neexplicabilă, dar de care guvernul nu s'a ocupat nici odată, chestie care ar trebui să fie definitiv tranșată prin faptul că azi Românii din Ungaria au „Asociație culturală și literară” care ar putea să formeze academia lor de sine stătătoare, în sinul căreia — așa dar departe de București — ar putea să se ocupe neconturbați, de cultura, literatură și dezvoltarea limbii lor. Ear dacă la București se duc de aceea și numai de aceea — ca să-și cultive limba — apoi drumul acesta li este de prisos, pentru-că aici acasă pot lucra mai intensiv, mai ales că în cele din urmă cultura Românilor din Ungaria nu se poate pune sub o căciulă cu literatura și cultura celor din România cari tânjesc sub influența franceză. (Chestia asta lase-o Ungurii s'o judecăm noi, Românii. Trad.)

Revenind la Academie, raportul despre activitatea din anul expirat l'a făcut D. Sturdza (fostul prim-ministru), secretarul general al Academiei; aflăm din raport că s'au publicat trei premii, șanume unul de 12.000 lei, altul de 5000 și un al treilea tot de 5000 lei. Acesta din urmă așa zisul premiu Adamaki, pentru care s'au prezentat 31 lucrări, între acestea „Cartea de aur”, scrisă de Teodor Văcărișanu, redactorul „Telegrafului Român” din Sibiu și „Românii din statul ungar” scrisă de Ioan Russu, directorul „Tribunei” și deputat dietal, lucrare care pentru tendința și spiritul său antimaghiar a fost oprită de pe teritoriul Ungariei, întocmai ca și „Cartea de aur”.

Pe noi, din punct de vedere maghiar, în deosebi un lucru ne interesează, șanume opera „Românii din statul ungar” a deputatului Russu, care a apărut în toamna trecută în București, și pe care guvernul maghiar a fost silit să o oprească de pe teritoriul țării, ca pe o lucrare antimaghiară și contra statului și în care se cultivă antipatia cea mai fanatică împotriva Ungurilor, și — pentru a seduce străinătatea — Ungurii

sunt prezentați ca despoietorii drepturilor și teritoriilor Românilor.

Patriotismul călcat în picioare și înjosit în obraji sângeră când din raportul secretarului trebuie să cetim (cine vă știe? Trad.) un deputat al parlamentului ungar îndrăznește să concureze la o academie dintr'un stat străin pentru un premiu, va să zică să i-se rebotească o lucrare în care batjocorește și înjosește pe Ungurii, în care băjbăie calomniile antipatriotice.

La tot cazul este rușinos pentru legătura maghiară, că între membrii ei sunt și nepatrioți ca Russu. Adevărat, legea de incompatibilitate dispune deosebit față de astfel de activitate antipatriotică, totuși e datorie de onoare a Dietei ca și din incidentul acesta — să caute să mijloacele cari asupra tipurilor antipatriotice. Ioan Russu se pronunțe împotriva incompatibilității, și înălțurarea lor din Camera maghiară.

Din șirele de mai sus se poate vedea că șoviniștilor dela «M. Szó» nu le place: 1) că Academia Română are în sinul ei și Români din statul ungar; 2) că aceștia sunt bine primiți când se duc la București; 3) peste tot: de ce ne ducem la București; 4) îndeosebi că de ce directorul nostru scris o carte despre Români și a înaintat spre premiare.

Dovedesc — pasagiile din urmă — șesele acestea încă un lucru: că publicii maghiari ori reneștii pripășiți pela redacții ungurești scriu despre cărți pe cari nu le văzuseră ori scriu știind că afirmă cel puțin șfruntat neadevăr.

Cartea dlui Russu Șirianu nu cuprinde adică agitatie, nu se ocupă cu politica fărădelegile nici unui guvern, cu atât mai puțin se năpustește asupra poporului maghiar, ci pe base oficioase arată starea actuală a Românilor din statul ungar.

Se vede că vre-un nemernic reneștat bate joc de cei dela «M. Szó» spunându-le câte prapastii toate despre cartea dlui Russu.

Correspondență.

Vaca, la 15 April 1903

Onorata Redacțiune!

In 13 26 Martie a. c. am avut noroc să ascultăm două prelegeri populare în comuna noastră Vaca, foarte folositoare. Una „Din viața Domnului nostru Isus Christos” și cealaltă despre „Urmările beției”, amândouă facute tot intuitive cu ajutorul skiopticonului!

Din viața Domnului Christos ni-s'au arătat 25 de vederi în mărime naturală și de-oferențe neîntrecută. Prelegerea referitoare la acestea au fost texte bine alese din sf. scriptură și în felul cel mai nimerit pentru popor. Fiecare din aceste vederi împreună cu textul ei reprezintă câte o scenă puternică din tragedia cea mai frumoasă a omeniei, când Fiul omului, luptând cu amărăciune și iubire pentru desrobirea neamului omenesc moare pe cruce. Atât de binefacător e efectul acestor scene, în cât chiar numai pentru prelegerea acesta vecinic nouă, ar trebui să așezăm fiecare comună bisericească acest aparat.

Urmările beției ni-s'au arătat în 20 vederi tractând în colorile cele mai vii nefericirea, a adus asupra familiei unui muncitor înfloarea patimă. Din omul cel mai vrednic și cel mai scâpatat ca val de el, care moare în temniță. Copii bețivului sunt niște ființe pădite.

Peste 500 de țărani (barbați, femei, copii) au fost de față la prelegerile acestea, făcute asupra lor impresiune puternică, așa că în de-a rândul i-au preocupat cele văzute și auzite.

Un gând bun a implinit „Asociația” noastră pentru literatura și cultura poporului românesc când a procurat un skiopticon și pentru poporul nostru, însărcinând cu manipularea lui pe pe-

Numai atunci ne îmbrăcăm ieftine și bine. o o o IN PROVINCIE se TRIMET MUSTRE o o o
dacă materia pentru haine bărbătești o cumpărăm din magazinul de postavuri KIZ: materie pentru un costum întreg din postav de lână curată, negru și colorat fl. 6.—30. 504 o o o ARAD, Szabad-ágtér 17 — PECS. Kirá y u 1 o o o

LEICHTNER și FLEISCHER.

acel dela gimnaziul din Brad, dr. I. Radu, care acum ca întotdeauna, când vorba nu a fost de binele și înaintarea Românilor, n'a crutat nici timp, nici osteneală, diferite materiale, ci cu risicul sănătății și fizicale a alergat peste tot locul ducând cu el lumina și deșteptare. Deci în numele acestei comune, aduc d-lui profesor Dr. I. Radu pe care-l asigurăm de stăruință și dragostea păstrării. D-zeu să-i dea viața îndelungată și sănătate, ca să-l mai putem primi încă de multe ori tot cu aceea dragoste în mijlocul nostru pentru binele și înaintarea noastră.

Pe dl. Dr. I. Radu peste tot locul l'a înmănat și dl. Bratu, profesor nou la gimnaziul din Brad, dându-i ajutor la manipularea schioptico-gramă, cărui încă îi mulțumim din toată inima.

O lucrare mai nobilă pentru profesorii de gimnaziul nostru din Brad, decât răspândirea luminei cunoștințelor și afară de școală, nu este. Le dorim tărie, ca să poată duce mai ușor munca începută.

Precum am aflat pictorul I. Stoica din Brad a primit să facă chipuri noaua din țara noastră. I. B.

Petreceri și concerte.

Producțiunea muzicală teatrală ce o va organiza tinerimea adultă din Monăstural-Ungurese cu concursul unui grup de învățători Marți a 3-a zi de Paști în 2 Maiu st. n. 1905 în sala școlară. Or. române. Comitetul aranjator. Incepând la 8 ore sara. Prețul: loc I. 2 cor., loc II. 1 cor. de stat 80 fl. Venitul curat este destinat pentru ajutorarea elevilor diligenți din loc. Reprezentanții se primesc cu mulțumire și să vorbim pe cale ziaristică. NB. Onoratele familii sunt rugate a se îngriji de viptuale; de beuturi și cvarțale se va îngriji comitetul aranjator. După concert urmează joc, cu concursul muziceii prime din Brad.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 24 Aprilie 1905.

— **Sinodul Eparchiei Aradului, este convocat în sesiune ordinară pe ziua de 24 Aprilie (7 Mai) în catedrala din Arad. Convocarea o face P. S. Sa Episcopul Ioan I. Pap, președintele de drept al Sinodului.**

— **Florile, cea mai dulce sarbatoare primăverii, a fost prilej de înălțătoare manifestare a simțului religios în catedrala din Arad. La liturghie a asistat și P. S. Sa Episcopul I. Pap, care la urma a împartit numeroșilor credincioși anafora. A oficiat prohodul V. Beles, asistat de preoții Bodea și Văbanu. Acesta din urmă a ținut o predică scutită cu multa religiositate. Tot cu acest prilej a cântat corul seminarial, condus de profesorul Trif Lugojanu. Seminarul nostru poate fi mândru: un așa cor numai la Brasov (alut Dima) și la Lugoj (alut Vidu) se mai afla.**

— **Parastas. Azi la orele 11 s'a oficiat în catedrala din Arad parastas pentru mult regretatul nostru amic George Lazăr. Au asistat membrii familiei și amicii.**

— **Preoții Săcarea și Moța. „Libertatea“ scrie:**

„Miercuri (19 April n.) tribunalul din Deva a contractat arătarea pusa la cale de administrația dela Orăștie contra preotului Săcarea din Scot și L. Moța (Orăștie) pentru-că înaintealegerii de deputat, într'o Duminecă, cest din urmă a dat în biserică de știre oamenilor, că peste 2 zile va fi aici în Sibot, adunare politică de program, și le-a spus, care va fi programul acestei adunări și cam despre ce li-se va vorbi atunci.

„Părintele Săcarea a fost pus sub acuză că a lăsat pe părintele Moța să vorbească în biserică, ear peste 2 zile a lăsat să se țină în biserică și adunarea însăși anunțată în ora Duminecă de către părintele Moța. Ba un jandarm — contrar ori-cărui adevăr — a spus că părintele Săcarea ar fi vorbit la obiect în biserică. Deși ceilalți martori au constatat con-

trarii, tribunalul a jurat pe jandarm și i-a luat fesiunea ca adevăritoare, și a adus următoarea judecată:

„Păr. Săcarea e judecat la 14 zile arest de stat 50 cor. în bani ori alte 5 zile arest și suspendarea drepturilor politice pe 1 an de zile; — părintele Moța asemenea 14 zile arest de stat, 50 cor. în bani ori alte 5 zile, suspendarea drepturilor politice pe 1 an — și la olaltă să poarte cheltuiile de proces.

„Procurorul a înșinuat recurs pentru urcarea pedepsei, judecații recurs pentru-că nu se simt vinovați și n'au vrednicit nici o pedeapsă“.

— **Volnicii.** «Gazeta de Duminecă» scrie o scrisoare către episcopul Szabó; estragem din ea următoarele:

Este vorba adecă, că: curatorii bisericestii și senatorii școlari, din comuna noastră greco-catolică Someș-Coroslău sunt oprți, de a se aduna spre diregerea trebilor, curat bisericestii-școlastice, fără de știrea notarului comunal. Ba nu numai că sunt oprți, ci li-se limitează (să hotărește) și timpul că dela câte și până la câte ceasuri pot să se sfătuiască și despre ce pot să vorbească în adunare.

Ordinațiunea în original de altcum este aceasta:

315/1905.

Iskolaszéki elnök úrnak.

Sz.-Goroszló.

A mai napon a délutáni órákban 2—3 óráig iskolaszéki ülés megtartása engedélyezettik, azza, hogy csak tisztán iskolai dolgok megbeszélésére képezze a gyűlés tárgyat.

Sz.-Goroszló 1905 3/26.

(P. H.)

Horváth,
közigazgató.

Adecă pe românește:

315/1905.

Dlul președinte al senatului școlastic.

S.-Goroszlau.

În ziua de azi, între orele dela 2—3 după amiază, se concedă a se ținea ședința senatului școlastic, cu aceea, că numai curat desbaterea lucrurilor școlastice să formeze obiectul adunării.

S.-Goroszlau la 26 Martie 1905.

(Sigil.)

Horváth.

notar comunal.

— **O serată la curte.** Sub acest titlu dl I. Vulcan scrie în „Familia“: Șirul festivităților la cari ni s'a dat să participăm pe timpul sesiunii generale a Academiei Române, s'a continuat prin o splendidă serată la Curte în 31 Martie v. (13 Aprilie n.), unde din înaltul ordin al M. S. Reginei am fost invitați și noi patru înși dintre membrii de peste hotare.

Acești patru înși au fost d-nii: At. M. Marienescu, I. Pușcariu, N. Teclu și scriitorul acestor rânduri.

D-nilor I. M. Moldovan și S. Fl. Marian, numai din cauza că sunt preoți, nu li s'a făcut invitare.

Seara la 9, când ne-am prezentat, era adunată multa lume elegantă, doamnele în toaletă de serată, domnii în frac și cravată albă, cu însemnele decorațiunilor. Mai mulți miniștri și foști miniștri cu doamnele, dimpreună cu alți fruntași ai vieții politice și culturale. Îndeosebi era mare numărul damelor.

Sala mare și splendidă, urde anul trecut avurăm cu soția mea onoarea mare să fim primiți cu atâta bunăvoință de către Maj. Sa regina Elisabeta, cu ocaziunea repetiției generale a unor piese jucate de amatori din societate, de astă-dată lucia de o splendoare mare. Publicul adunat conversând vesel aștepta intrarea Majestăților lor.

Peste câte-va minute ușile laterale se deschiseră și intrară regele, regina și principesa Maria și convorbind cu câte-va persoane mai intime, luară loc în mijlocul primului rând al scaunelor așezate în fața scenei.

Cortina se ridică și reprezentația începu. Întăiu s'a jucat în limba franceză comedia în 2 acte „L'amiral“ în versuri de Jacques Normand; apoi în românește „Doi sfoși“ comedie-vodvil într'un act de Eugene Labiche, tradusă de P. Licu.

Piesa jucată în românește a plăcut mai mult decât cea reprezentată franțuzește, care de și

a fost bine jucată, dar poate n'a fost potrivită. Cea românească a ținut auditorul în continuă ilaritate, căci sunt în ea în deosebi două roluri prea reușite, cari au fost interpretate cu mult umor.

Mi-am însemnat două amănunte interesante: în piesa interpretată în franțuzește mai bine a jucat dl A. Davila, actualul director general al Teatrului Național; iar în piesa dată românește a jucat și o domnișoară A. Popescu-Farcaș, care după nume trebuie să fie de dincolo.

Între cele două piese, regele, regina și principesa Maria, dimpreună cu tot publicul au eșit în bufetul din foyer, unde cântau lăutarii.

Aici li s'au oferit tuturora prăjituri, dulceturi, fâlii cu caviar și șuncă, dimpreună cu alte multe feluri de zaharicale; diferite beuturi, limonade, șampanie și altele.

Într'aceste lăutarii cântară cele mai frumoase piese populare cari făceau deliciile publicului, care se preumbla undulând în sus și în jos.

Majestățile lor și Alteța Sa regală se plimbau vesel printre oaspeții lor și convorbiau cu foarte mulți, atât din sferele mai înalte, cât și cu cei din clasa de mijloc. Majestatea Sa regina era d'o afabilitate fermecătoare, care a încântat pe toți. Părul alb, fața roșie, ochii strălucitori, atitudinea plină de bunătațe, ne-o înfățișau ca p'un inger.

Regele vorbind cu noi cei dela Academie, ne-a spus cu bucurie, că în ziua următoare are să aducă la ședința publică solemnă a Academiei și pe nepotul său principele Carol.

După terminarea piesei a doua, Maj. lor și Alteța Sa regală mai conversară cât-va timp cu unii, apoi se retraseră.

Era la 12 și jumătate când plecarăm acasă.

— **Mărioara...** O dramă care s'ar putea asemăna cu o floare gingașă ruptă în zi frumoasă de Maiu... Era lumina, frumșetea și fericirea părinților. Suflet de o rară bunătațe, încălzit de ideal național, minte clară care în cercul modest al vieții dela țară își avea bogăția sa de cugețări.

Soartea este însă adesea crudă, fără milă... Mărioara a fost sortită să fie și ea o adevărată martiră, așa că moartea i-a fost o binefacere, scăpându-o de suferințe pe cari le răbdase de altfel cu o resemnare proprie numai sufletelor alese.

Eată cum familia înstrătată îi anunță încheierea vieții pământești:

„Cu inima mută de durere aducem la cunoștință trecerea din viață a mult iubitei și neuitatei noastre fiice, soră, nepoată și cumnate Mărioara, întâmplată, după multe suferințe, astăzi în 8/21 Aprilie dimineața la 8 ore, în floarea vieții sale. Scumpele rămășițe pământești se vor așeza spre odihna eternă Sâmbătă în 8/22 Aprilie la 3 d. a. Cășineu, la 8/21 Aprilie 1905. Fie-ți țărina ușoară și memoria binecuvântată. Ioan Petruțiu și soția Emilia, născută Popoviciu, ca părinți, Iustin, Emilia și Traian ca frați și soră.

Sincere condolențe!

— **Avis măestrilor rotari români.** Români din Ghioce (lângă) Timișoara au lipsă în comuna lor, cu 2200 Români din 2300 locuitori, de un maestru rotar român. Locuința acomodată i-se va pune la dispoziție. Luați aminte măestri români.

— **Se caută un măcelar român (casap)** în Uzdin-Ozora, comitatul Torontoal, cu sau fără familie, care în lipsă de parale va fi sprijit la început cu cele de lipsă, comuna de 7000 suflete, comună curat românească. Localitate acomodată îi stă la dispoziție. Să știe eventual prepara și virșlii. Viitorul îi va fi sigur.

— **Cât trăim.** Un francez a făcut o statistică, din care se vede, că în general luat Svedul trăește 55 de ani, Norvegianul 55, Danezul 54, Belgianul 56, Francezul 52, Românul 52, Elvețianul 52, Bavarezul 51, Austriacul 38, Ungurul 48, Spaniolul 48 ani. Celelalte popoare stau mai slab.

— **Oamenii bolnavi folosesc cu succes uimitor la boalele cele mai diferite crucea duplă electro-magnetică R. B. Nr. 86967, care pentru aceea merită atențiunea lumii întregi. Durerile de cap, de inimă, de stomac cât de deosebite, cursul neregulat al sângelui, ferbințelea creierului și chinuitorul reumatism, pe toate le vindecă acest aparat de minune. Pentru dovedirea lucrului acestuia mă provoc numai la una dintre sutele de scrisori de mulțumire ce îmi vin, cari îmi vestesc cu bucurie însănătoșirea mai multor bolnavi:**

Crucea dublă electro-magnetică, pe care D-ta ai bine-voit a mi-o da, o port și acum. Mă simt mai în putere, zgârciurile la inimă au slăbit într-atâta, încât — după cum spun cei din jurul meu, — atunci când vine în clipa aceea și trece fără a să simt și să știu, că a fost sgârciu la inimă. Domnul Geza Boldog, care de 40 de ani e epilectic (hoală rea), acum se simte mai bine și în el vin tet mai rar zgârciurile. D-nul Steinhübel a purtat crucea, numai simte nici o durere, e vioiu și doarme bine. În sfârșit dl Stefani, care în bătrânețe sa suferă atât de mult de reumatism însă se simte mai bine, nu mai are dureri. Budapesta. Cu deosebită stimă Iosif Khoór, preot. Inventatorul și fabricantul acestui aparat binecuvântat, Albert Müller. Budapesta VI. Vadász-u. 42 K.

ECONOMIE.

Din Zarand.

Arad, 24 Aprilie.

A treia bancă în Brad.

Rasar băncile ca ciupercile după ploaie. În ținutul fostului Zarand sunt de vre-o zece ani nu mai puțin ca cincă bănci, destul de mari, poate prea mari a căror pretensiuni ating suma rotundă de 2¹/₂ milioane toată împărțită la țărani. Dacă mai ținem samă și de pretenziunile altor bănci, ca «Victoria», «Albina», «Auraria» ș. a. cu cel puțin 500.000 cor. ajungem la suma de trei milioane cor., povară pe dealurile și rîpele Zarandului și pe un erit unui popor, până acum, ce e drept foarte cinstit, dar și foarte înapoiat. Felul de cultură al pământului și de valoare a puținelor produse, prune, nuci ș. a. e cel mai primitiv, aproape același ca la descălecatul nostru aici.

Până acum au mai regulat bieții oameni, cum au putut, ca vai de ei, că au luat dela o bancă să plătiască la ceialaltă, — ajungând să țină un biet țaran, fără carte evidență la 3—5 și chiar câte 8 datorii. Amar de ea evidență! Rar e acela, care să nu plătească cel puțin spese de provocare, dacă nu de proces. Dacă stai cât de puțin în vorbă cu țaranul nostru, cele mai grele necazuri, de cari și-se va plânge amar, sunt nevoile sale cu băncile, pările nesfârșite, din cari îi vine neagra sărăcie, ruina materială și la mulți și cea morală. Sunt mulți atât de desperați, că pentru a scăpa de nevoile chizășiei, jură, că n'au subscris și unde e cert, că e subscrierea lor.

Pe unele sate deja până acum au făcut băncile adevărată pustiire. Abia vezi la a 20-a casă câte o vită-două și acelea numai viței. Într'o comună am văzut o casă cu două încăperi mari, cămări, două șuri, grajduri separate, toate ale unei bănci, dar toate pustii, cu coperișurile în ruină, ferestrele casei sparte, tencuiala pereților crepată. Un român le-a avut, un fruntaș înainte de a ști de bănci.

Sate întregi, de gospodarii cei mai harnici se sguduie din temelii, de urgia proceselor și încurcăturilor nesfârșite pela bănci.

Și câțiva patrioți unguri din Brad se frământă cu gândul să mai facă a treia bancă în Brad, când la 7 klm, în Băița alte două?

Cărei lipse cred acești domni, că vor răspunde?

De bună seamă numai lipsei de a se căpătui căți-va dintre ei, cari pe altă cale n'o mai pot duce.

Sunt unii — cei cari vor să fie la oala cu carne — cari au lătit faima, că conducerea «Crișanei» e atât de slabă și defectuoasă, încât ei cu o nouă bancă, în scurt ar da «Crișana» de mal.

Dar se înșală.

Ce e drept — trebuie să o mărturisim, conducerea «Crișanei» a lăsat și lasă de

dorit, — nu în privința cinstei și încrederii celor-ce au condus-o, ci în privința înțelegerii situației noastre economice. Dacă cineva n'a plătit de vreme a căpătat un memorandum și 6 luni a putut dormi liniștit. Dacă după 6 luni a plătit, — bine, dacă nu, s'a trimis agentului un «conspect al restanțierilor», cu o litanie mare, — lucrarea de forță a directorilor. După aceasta la mulți a mai trecut un an și doi, fără să plătească, ear directorii au fost mângăiați, a incassa laudele că «Crișana» e banca cea bună, care nu pârăște».

Negreșit procesele au trebuit să urmeze și cu ele decepția, ear restanțele n'au scăzut.

Apoi mai sunt la conducerea Crișanei și alte scaderi, a căror cauză am puteau-o reduce la acea că direcția e scumpă la țărițe și lesne la farină. O mică ilustrație: cassarul «Crișanei», cu aprobarea tacită a direcțiunii crede că în aceea ajunge ținta economisării, că nu dă bani să se cumpere lemne de ajuns și oficialii, cari au să stee ziua întreagă în birou, sufăr de frig. Asemenea cruță teribil în cerneală și pene, pe când — restanțele vechi se învechesc și se îngreună tot mai mult.

Directorul actual par'că anume caută să se scape de acest oficiu, direcțiunea e apatică la toate, ear un oficial, fără nici o pricepere ale băncii, bazat pe ceva avere, se cocoțază și dispune pe acolo, cu toată bruscheța parvenitului fără școală, disgustând și pe cei-ce ar vrea să muncească cinstit.

Dar toate acestea sunt mici mizerii, cari în fața interesului mare economic și cultural ce e chemată să-l represinte «Crișana» pentru Românii zărăndeni, vor dispărea, ca ceața diminetii și fătul patrioților cu a treia bancă în Brad, se va naște ușor. x.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

— Cota oficială pe ziua de 24 April. —

Incheierea la 12 ore:

Grâu pe April (100 clgr.)	17.44—17.46
Secară pe April	14.72—14.74
Ovăs pe April	14.38—14.40
Cucuruz pe Maiu	14.24—14.26
Grâu pe Octombre	13.26—13.28
Secară pe Octombre	11.54—11.56
Grâu pe Maiu	—

Incheierea la 5 ore:

Grâu pe April 1905	17.44—17.46
Secară pe "	14.64—14.66
Ovăs pe "	14.30—14.32
Cucuruz pe Maiu	16.32—16.34
Grâu pe Octombre	13.30—13.32
Secară pe "	11.52—11.52
Grâu pe Maiu 1905	—
Cucuruz pe Iulie	—

Piața din Arad.

S'au vândut:	(100 klg.)
280—300 măji metriche grâu cor.	16.20—16.60
180—200 " " cucuruz "	15.20—15.40
Seinnare nominală: secară:	14.20—14.40
" " orz:	14.40—14.60
" " ovăs:	13.60—13.80

Piața din Aradul-nou.

S'au vândut:	
300—400 măji metriche grâu cor.	16.20—16.60
200—250 " " cucuruz	15.20—15.30
Seinnare nominală: secară	14.———
" " orz:	14.20—14.40
" " ovăs:	13.60—13.80

Tirgul de porci din Kőbánya.

— 24 April —

De prima calitate ungară: Bătrâni grei părechea în greutate peste 400 chlgr. 130—131 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 chlgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 chlgr 136—137 fil.; Calitate sirbească: grei, părechea peste 200 klg. 135—136 fil.; mijlocii părechea 240—290 chlgr. greutate 132—133 fil. Ușori până la 240 kgr. 131—132 fil.

MUSTANGERUL NEGRU

— ROMAN SENAȘIONAL —

De

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmare.)

Wash se întoarse pentru a-l examina.

— Ai face d-ta parte din acești bărbați, bătrâni, vecine? întrebă ei.

Ba bine că nu! răspuse Strother, care în sfârșit reobăpătase limbuția, de odată cu încrederea. Hai să cântăm căți-va tovarășii bine înarmați, apoi ne vom întoarce cu ei. În momentul acesta, vom putea duce și d-lui colonel veș și bune și rele. Vom aduce pe toți, care voi să ne urmeze, de oare-ce ne va trebui puțin o jumătate de duzină de revolve pentru a urmări pe Tigru până în vizunia lui.

— Vecine, ești, un bărbat! zise Wash cu infocare. Dă-mi mâna d tale.

Uriașul Tennesseean cuprinse mâna traperului cu o simpatie și o vigoare, care-l făcu pe acesta să se strimbe de durere.

Apoi, după aceste demonstrațiuni, încălcându-și și se întoarseră în galop la lagăr, unde găsi pe toată lumea într'o neliniște ușoară de chipuit.

Tennessee Magoffin era pe jumătate nebun de frică și de mâhnire. Colonelul înarmase pe toți oamenii săi, pentru a fi gata la ori-ce întâmplare.

Când Wash și Strother intrară în lagăr istorisiră ce se întâmplase și ce făcuseră ei, punând planul de acțiune conceput, toți ceru să facă parte din mica trupă și să calce pe Coadă de Tigru în mijlocul a lor săi.

Colonelul băgă femeile în ocolul blocurilor și le puse sub paza a patru negri bine înarmați.

Apoi, colonelul, Strother, Thornley, Carrol și opt sclavi, toți înarmați până în dinți și prevăzuți cu revolve, merseră după propunerea lui Carrol să atace pe Tigru în vizunia lui.

XIV.

Armăsarul negru.

Tabăra Seminolilor se afla într'o cută adâncă a pădurii, Cross-Timbers. Era încunjurată de toate părțile, afară de față, prin vegetațiune mică și pipernicită a acestei regiuni.

Stejarul pitic, hickory, mărăcinele negre, rădicându-se abia la o înălțime de trei până la patru metri, și ascunși sub o pătură deasă de tufiș spinos, formau o perdea de apărare nepătrunsă pentru ori-ce om, care n'ar fi fost înarmat cu o secure.

În această cută, care avea o întindere de un hectar, era situat lagărul acestei cete de Indieni vagabonzi, format de cincă zeci până la șesezeci de corturi sau colibe.

Cortul șefului se putea recunoaște după prăjină, instalată în fața intrării, și de care atârna un cerc purtând plete omenești; printre acestea mai multe se puteau recunoaște, după lungul păr blond, că sunt scalpe¹⁾ de femei albe.

Acest cort era mai mare decât celelalte și adăpostea o duzină de squaw sau femei indiene, toate frumusele, de oare-ce rasa Seminolilor este una din cele mai însemnate prin regularitatea trăsăturilor, printre diferitele rase de sălbăticieni America-de-Nord.

Mai multe din aceste femei erau culcați în cerc lângă ușa, și alăptau copilași supraveghind pe ceilalți mai mari, cari se jucau pe pajiște, în mijlocul colibelor.

Lagărul era aproape deșert, toți rășhoiciți par'că lipsiau și căți-va cai, legați de țaruși, pășteau liniștiți. Dar' se vestea, că șeful se întorcea în lagăr cu oamenii săi și poșidicul alergic la intrare pentru a saluta cu strigătele lor spumotoase pe cei-ce sosiau. Aceștia se întorceau în galop, scuturând lăncile și scoțând strigăte de învingere, precedați de însuși șeful, care ținea mâna pe o formă neagră, ascunsă sub o pătură și așezată în curmezișul calului.

(Va urma.)

Redactor responsabil: Sever Boon.

Editor-proprietar: George Nichiu.

¹⁾ Indienii sălbăticieni aveau obiceiul de a jupui pe la capul și pe la gât cu tot dela ori-ce inimic învins. Acest trofeu se cheama scalp, ear' o erațiunea: scalp (S. Tr.)

CAUTĂ un *asistent de farmacie* diplomat sau nediplomat, pre- și un *practicant*, care a absolvat clase gimnaziale; se cere cunoștința limbii română, germană și maghiară. Oferă adresa: **Apotecarul NEMET, Temesvár.**

COMPTABIL diploma t. cu o calificare superioară, cu praxă de bancă și cu cauțiune, — caută post la o bancă românească. Informații sub: „România“ Temesvár-Gyárvaros. Pacsirta u. 15^b

Pe masa fie-cărui cetățean trebuie să aibă loc **apa de izvor acido-carbonică naturală**

Maros Solymosi și astfel, pe lângă neînsemnat câștig, pondul se pune pe mare circulație. »Apa de izvor acido-carbonică naturală *Maros Solymosi*« se va putea căpăta cu prețuri reduse de acum înainte la următorii comercianți. apoi în prăvălii de coloniale și băcării:

1/2	1	2	litrii
11	16	24	filieri

fără sticlă, care, de se aduce îndărăt, se restituie prețul. Se poate căpăta la domnii *Fejér Gyula; Diirr Gusztáv, Lázár Gyula, Karácsonyi Antal, Hoffmann Iósef, Daniél Lajos, Lóos E. és Tsa, Weisz David, Sauer Adolf, Rothstein Moor.*

DEPOSIT PRINCIPAL:

PESZTERNÁK SALAMON

BOCZKÓ-utca, 9. szám.

de unde se trimite acasă numai câte cinci sticle cel puțin. Comandele din provincie se efectuează per ladă.

Compactor român în Arad.

Subscrișul îmi iau voie să aduc la cunoștința onor. public român, că reîntors din străinătate m'am stabilit în Arad str. **Weitzer János Nr. 7**, unde mi-am deschis un

Atelier de compactorie modernă,

aranjat cu mașinile cele mai noi și mai perfecționate, sunt în plăcuta poziție a efectui ori ce lucrări atingătoare de această branșă *dela cele mai simple până la cele mai fine legături de lux.* Asemenea pentru legături *protoziale p. cancelarie, cărți bisericesti, cărți de rugăciuni* pentru prea onorații domni preoți, în tomuri singurătice ori în cartii de orice mărime, pe lângă asigurarea unui serviciu *solid, prompt și ieftin.*

În speranță, că onor. public român îmi va oferi binevoitorul concurs, rămân

Cu distincă stimă

Iustin Ardelean,
compactior.

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu.

ARAD, Piața Libertății
lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint

Bijuterii, oroloage, aur călcat

și recușite de argint, seduli de amantare cumpără pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar și giuvaergiu

ARAD, Strada Bisericii
(Palatul minerilor.)

Isvorul cel mai estin de cumpărare de bijuterii și oroloage.

Vindecarea deplina a boalelor secrete.

Să nu pregete nime într-o chestiune atât de gingsă să se prezenta odată în persoană pentru că cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla punctul local, cauza, răspândirea și starea boalei, ori cât de adânc ar fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza acestei examinări poți cu singurăntă afla și calea pe care ajungi să vindecarea răului, ceea ce fiecare o poate face acasă fără de a-și împedea ocupațiunile. Dacă cineva nu poate veni în persoană, atunci să-și descrie boala cu deamăruntul și după ce va fi esaminată va primi deslușirile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă ținerea în cel mai mare secret. În serioare pune marea de răspuns După încheierea curii, au la sec scrisorile se ard rare espresă se retrimite.

Un astfel de lecutor și curător o institutul special al drului **Palócz**, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-ut 10) unde cu bunăvoință și conștientitate capătă ori-cine (bărbat sau femeie) deslușiri asupra vieții sexuale unde i se curăță sângele bolnav, nervii i se întăresc trupul întreg se eliberează de boală și sufletul de chinuri. Fără conturbarea ocupațiunilor zilnice dr. **Palócz** vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metodu sêu propriu de vindecare și casurile cele mai neglijate, boalele de boșică, de țevă, de testicule, de șira spinării, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului, poala albă, boale de sânge, de piele și toate boalele ce se țin de organele secesule femești. Pentru femei e sale de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dă însuși dr. **Palócz** dela 10 ore în. a. până la amiază.

Adresa: Dr. **Palócz** medic de spital, specialist Budapesta VII, Kerepesi-ut 10. 272

IOSIF HEGEDŰS

Cronometrar, Ciasornicar și Giuvaergiu Arad, piața Boros Béni 10.

Magazinul societății din Ungaria fabricanților Glashutten din Elveția. Exclusiv singur. Ciasornice cu precisiune. 550

Cea mai fină bere de butelie!

abricatului

„Isvorul străvechi“

pilsenian

bereria civilă din Pilsen, renumită în toată întreagă (întemeiată în 1822) se tripepasteurizată în provincie, prin ceea-ce că o trăinicie de 4—6 săptămâni. În Arad se trimite acasă.

rogă trimite exclusiv la mine comandele

Szabo Kálmán

restauratier

„La pipu mică“

Arad Salacz-utca 3. sz.

Struguri pentru dessert de toate și cele mai bune soiuri curate cu garanție, de asemenea cea mai bună colecție de struguri lungateți și mlădițe de prima calitate, diferență primul stabiliment de altoi de struguri de lângă Timna.

Proprietar: **Caspari Frigyes, Medgyes, Nagyköküllő-megye.**

- Catalog ilustrat gratis și franco. —

Atențiune!

Dacă dorești ghete bune, estine și fine poți le cumpăra din prăvălia de ghete de dame și domni a lui **Brečka Károly** de pe piața **Arpád Nr. 5** (edificiul bisericii izraelite) unde comandele se dau-se mai prompt.

Se pot căpăta totfelul de ghete conșonate în atelierul meu. Rog binevoitorul concurs al oborocului public, cu deplină stimă

Brečka Károly

pantofar.

Károly Drössler

fabrica priv. ces. și reg. de mașini agronomice Budapesta, VI., Váci-körút 59.

Liferează:

Automobile, locomobile, asortimente complete pentru mașini de imblătit, asortimente pentru pluguri cu aburi,

„**Milwanke**“, mașini de cosit, mașini de secerat și legat snopi, de construcția cea mai nouă

mașini de sămănat „**Rákóczy Drill**“ și ori-ce alte mașini esecutate solid și trainic.

Conspect pentru prețuri și articole se trimite gratis la dorință. 490

Prăvălie pentru mânuși și suspensorii a lui

HUBATSCEK T.

ARAD, Szabadság-tér 20 sz.
(În casa Băncii populare și de industrie Aradane.)

Recomandă on. public mânușile pentru femei și bărbați fabricate în atelierul propriu, în toată culoarea și în tot fazonul, pe lângă prețurile cele mai culante; mai departe se capătă tot felul de mijloace de pansare din materia cea mai bună, fabricate conform indicațiunilor medicale. Mai departe recomand asortimentul de cravate, pe cari le vënd pentru prețuri extraordinar de echitabile. Rugând spriginul binevoitor al public rămân cu respect: **Hubatschek T.**

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leuc secret.

vindecă și înviorază sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, tinituri de ureche, bătăie de inimă, sgârșiri de inimă, astma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceala la mână și picioare, sîmbirea peste tot, reuma, podagris ischios, nudul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circula-

ția neregulară a sîngelui și contra multor altor boale, care în tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Inausirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant în corpul omenesc binefăcătorul element, când pe deoparte vindecă cu succes boalele afâtoare, care pe de altă parte e cel mai bun remediu contra tremolăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărilor, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestate incuse din toate părțile lumii, care prețuiesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-când poate vedea aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta”, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și răspândit.

Chiar și ieftinătatea estreaordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțelegere.

206

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburii învechite

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copii și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și expedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapest, V., str. Vadász 42./K
colțul str. Kálmán.

POMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitatea cea mai bună

Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din urmă strop, iar sâmburii de struguri, coaja și alte părți necurate îndepărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și nici vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se dă garanția pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC

cu ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de oarecând a întrebuințarea de apă nesiposă ori murdară nu abzie serviciu. Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanția pe 3 ani (reparație gratuită). Șurube potrivite unitare și țevi de cânepă din launtru captușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine.

Fântâni cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Rákóczy-utca 27.

Stropitori de vie se primesc spre reparare.

TIPOGRAFIA

„TRIBUNA”

ARAD, Strada Deák Ferencz Nr. 20.

Fiind aranjată din nou, bogat, cu literele cele mai moderne și cu dotațiuni modernă, primește spre executare ori-ce lucrare ce se ține de arta tipografică.

Broșuri, opuri, manuale, tabelării în ori-ce mărime, registre pentru bănci, invitații la petreceri și cununii, plicuri, cap de scrisori, anunțuri funebre, cărți de vizită, etc. etc.

Executat cu gust fin, la timp și punctual, după sistemul cel mai nou.

Cerem și pe această cale binevoitorul sprigin al publicului românesc întru cât ar avea vr'o lucrare din cele mai sus înșirate a trimite spre executare și a ne recomanda în cerc cât mai larg tipografia noastră.

Având în vedere și sacrificiile mari ce le pretinde ziarul nostru național, credem că va afla mai iute răsuneț acest anunț al nostru.

Telefon Nr. 502.